

**Združenie občanov miest a obcí Slovenska**

**VÝROČNÁ SPRÁVA**  
**2020**

„Tri hlavné veci, ktoré sú nevyhnutné, aby sa dosiahlo čohokoľvek, čo za to stojí, sú: práca, vytrvalosť a zdravý rozum.“

Thomas Alva Edison

## Príhovor predsedu OZ ZOMOS



Rok 2020 bol poznačený pandémiou na celom svete, ZOMOS nevynímajúc.

Okrem našich bežných činností sme v súvislosti s pandémiou museli robiť aj na procesoch a veciach, ktoré bezprostredne súviseli s pandémiou. Najdôležitejšou udalosťou v tom období bola zmena legislatívy týkajúca sa samosprávy a to prijatím zákona č. 73/2000 Z.z zo 7. apríla 2020, ktorý do zákona o obecnom zriadení doplnil prechodné ustanovenia súvisiace

s krízovou situáciou spôsobenou ochorením COVID-19 známe ako §30 f. Z nášho pohľadu išlo o zásadnú vec, pretože v navrhovanom znení novely bola snaha obchádzať verejnú časť rokovaní obecných a mestských zastupiteľstiev zavedením tzv. metódy per rollam. Výsledkom rokovaní pracovnej skupiny ZOMOSu na Ministerstve vnútra SR a veľmi fundovaným vystúpením nášho člena a poslanca NR SR Ondreja Dostála bolo práve aktuálne znenie spomínaného paragrafu.

V súvislosti s ochorením COVID-19 sme zaznamenali aj znenie Vyhlášky ÚVZ SR, ktorou bola vylúčená verejná časť rokovaní obecných zastupiteľstiev, kde ZOMOS požiadal Generálnu prokuratúru SR o posúdenie jej súladu s platnou legislatívou, kedy výrok GP SR skonštatoval jej nesúlad a následne ÚVZ SR predmetnú vyhlášku zrušil.

Zaznamenali sme mnoho takých konaní v samospráve, kedy na seba iniciatívne a nezákonne prevzali rozhodovanie o vylúčení verejnosti k tomu nepatričné orgány, predovšetkým starostovia. Aj v prípadoch, na ktoré sme orgán dozoru upozornili, bola konštatovaná nezákonnosť týchto postupov a prijaté opatrenia na odstránenie porušovania zákonov SR. (Mesto Gelnica, obce Olka, Veľká Paka a pod.)

Zaznamenali sme aj dianie v spolupracujúcej obci Belá nad Cirochou, kde priamo na rokovaní obecného zastupiteľstva prítomný prokurátor okresnej prokuratúry v Humennom nielenže ignoroval nezákonný postup starostu, ale sám iniciatívne hrozil jednotlivým poslancom tzv. zavedením do trestného konania. Aj tu sme sa obrátili na GP SR, ktorá konštatovala, že jednak sa prokurátor k prejednávanej veci nemal vyjadrovať a jednak odovzdala vec na posúdenie porušenia Etického kódu prokurátora Etickej komisii prokuratúry.

V roku 2020 sme úspešne ukončili projekt Zorientuj sa v samospráve, vydaním publikácie s rovnakým názvom a usporiadaním záverečného seminára k tomuto projektu. Súčasťou projektu, ale už každoročnou aktivitou ZOMOSu bolo aj udelenie ceny ZOMOS za 2. ročník, ktorá

pripadla obci Trnavá Hora, i udelenie ceny za otvorenosť a transparentnosť malých slovenských samospráv, kde ocenenou bola obec Banka.

ZOMOS v roku 2020 bol súčasťou projektu Rady Európy s názvom Good governance. Účasť na tomto projekte umožnila našim zástupcom v projekte získať nové vedomosti a byť v úzkom pracovnom kontakte ako s čelnými predstaviteľmi Sekcie verejnej správy, tak aj zástupcami Ministerstva financií SR, predstaviteľmi akademickej obce, zástupcov slovenskej samosprávy a v neposlednom rade s expertom EÚ akademikom prof. P. Swianiewiczem.

Pandémia COVID-19 nám neumožnila v roku 2020 absolvovať klasickú ZOMOS Tour po úspešných ale hlavne problémových slovenských samosprávach, no aj v tejto oblasti sme mali veľa aktivít, individuálnych stretnutí s poslancami, starostami a miestnymi aktivitami.

Všetkým tým, ktorí svojimi radami a pomocou pomáhali v roku 2020 robiť slovenskú samosprávu lepšou, nekonfliktnou, otvorenou pre občanov, patrí veľké poďakovanie

Peter Uhlár, predseda

## My, ZOMOS

Rok 2020 bol osobitý najmä pre pandémiu kovidu . Menej stretnutí bolo osobných a viac sme pracovali v online priestore či telefonicky. Prebiehajúce projekty priniesli mnoho zaujímavých zistení a výborných materiálov. Väčšinu nájdete na zomos.sk. Stále sa dá zapojiť do monitoringu transparentnosti, alebo si prejsť e-Learnig. Stále funguje právna poradňa, kde na vaše otázky odpovedajú traja špecializovaní právnici. Vďaka projektu „Zorientuj sa v samospráve“ sme v tomto roku ocenili obce Banka a Trnavá Hora, ktoré si ocenenie v súvislosti s participáciou nesporne zaslúžia. Veľkú radosť nám priniesla spolupráca s viac ako desiatkou dobrovoľníkov, ktorí sa ozvali na verejnú výzvu a tiež medzinárodná spolupráca so špičkovými európskymi odborníkmi. Celkovo sme s rokom 2020 veľmi spokojní, pretože nás posunul zase o kus ďalej.

### Legislatíva

V roku 2020 sme sa aktívne zúčastnili procesu prijímania zmien zákona o obecnom zriadení v súvislosti s pandémiou kovid-19. Naši zástupcovia rokovali o zmenách na ministerstve vnútra spolu so zástupcami ZMOSu, Únie miest a SK 8. Neskôr sme aktívne oslovili všetkých poslancov, aby nepodporili možnosť vylúčiť verejnosť z rokovaní. Výsledkom bol kompromis, prijateľný aj pre nás. Problematickejšie bolo jeho uplatňovanie, ako ukázalo množstvo podnetov od občanov.

### Aktivity

Aj v tomto roku sme pokračovali v projekte Zorientuj sa v samospráve. Súčasťou projektu bolo aj vyhodnocovanie ankety o Zdravú Otvorenú Modernú Obecnú Samosprávu, kde v tomto roku zvíťazila obec Trnavá Hora. Zároveň sme zrealizovali monitoring transparentnosti menších samospráv. Vytvorili sme samostatnú metodiku a výsledky sme zverejnili ucelenom dokumente [Analýza transparentnosti](#), ktorá je na webovom sídle. Najlepšie hodnotená bola obec Banka pri Piešťanoch. Naším hlavným cieľom je motivovať najmä menšie obce v rozširovaní informovanosti občanov a podporovať kreatívne nápady na hlbšie zapájanie obyvateľov do života a rozhodovania v obciach. Zároveň sme analýzou chceli zistiť, aká je úroveň dodržiavania infozákona v praxi v menších obciach. Výsledkom bolo, že väčšie obce toho o sebe zverejňujú viac a rýchlejšie a spoľahlivejšie komunikujú. Na mieru otvorenosti má tiež priaznivý vplyv hospodárska sila regiónov.

Ministerstvo vnútra SR a Rada Európy zapojilo ZOMOS ako expertnú organizáciu do projektu „Poskytovanie dobrej správy na Slovensku“. Cieľom projektu bolo posilnenie územnej správy na Slovensku založené na európskych štandardoch a najlepšej praxi, a vybudovanie kapacít na

zabezpečenie lepších verejných služieb a dobrej správy, založenej na implementácii nástrojov Rady Európy. V skratke zlepšiť efektivitu služieb miestnej samosprávy.

Hlavné problémy, ktorými sa projektový tím zaoberal boli:

- vysoká miera územnej rozdrobenosti vedúca k nedostatku financií ako aj nízkej kvalite služieb poskytovaných územnou samosprávou,
- nefunkčné vzťahy medzi územnou samosprávou (obce) a regionálnou samosprávou (VÚC), ktoré vedú k nedostatočnému alebo žiadnemu regionálnemu rozvoju a
- nedostatok kompetentnosti a kapacít územnej samosprávy na výkon svojich kompetencií.

Úlohou ZOMOSu bolo koordinovať stretnutia so zainteresovanými zástupcami územnej a regionálnej samosprávy, štátnej správy, tretieho sektora a univerzít na základe ktorých miestni a medzinárodní experti zanalyzovali aktuálny stav legislatívy a kompetencií územnej samosprávy a následne pripravili návrh Stratégie posilnenia územnej správy, posilnenia spolupráce medzi územnou, regionálnou a štátnou správou ako aj pripravili návrh nástrojov na teritoriálne spájanie. Vzhľadom na aktuálnu situáciu je otázkou, či sa kompetentní predstavitelia odhodlajú k ich uplatneniu.

V roku 2021 pokračuje projekt opäť za účasti ZOMOSu druhou fázou, v rámci ktorej by mali byť implementované nástroje vypracovanie a udržiavanie obecnej stratégie (po „našom“ PHSR) ako aj na finančný benchmarking obcí.

V septembri sme sa stretli na Valnom zhromaždení v Lúčkach pri Kremnici. Každoročné bilancovanie prináša okrem nových stretnutí aj nové nápady. Tohtoročné stretnutie v Lúčkach sme obohatili o predstavenie publikácie Zorientuj sa v samospráve, ktorú sme napísali v spolupráci s odborníkmi a obsahuje základné rámce fungovania samosprávy, ktoré by mal poznať každý. Znalosť základných kompetencií uľahčuje spoluprácu a umožňuje nám obráť sa priamo na tých, čo rozhodujú o našich právach a záujmoch. Seminár trval celý deň a autori predstavili samostatne každú kapitolu aj s možnosťou dotazov a diskusie. Veľmi nás potešila hojná účasť aj množstvo otázok.

Nadalej poskytujeme poradenstvo v obciach, kde sa vyskytnú problémy a snažíme sa pomáhať nie iba radami, ale aj podávaním podnetov. Mnohé z podaní sa týkali nezákonného vylúčovania verejnosti z rokovaní orgánov obce. Zistili sme, že rozdiel v posudzovaní sa líši aj podľa jednotlivých prokurátorov, čo považujeme za problém a systémovú chybu. Porušenie zákona či vyhlášky by malo vždy rovnako znamenať porušenie zákona a tým aj nulitosť takéhoto rozhodovania. Dôslednosť dodržiavania zákonov by mala byť samozrejmosťou pre všetkých a zároveň zárukou právneho štátu.

## Hospodárenie a jeho výsledky

Hospodárenie OZ ZOMOS v r. 2020 zaznamenalo oproti roku 2019 nárast. Príjem predstavovali dary, členské, asigovaná daň, finančné prostriedky získané z projektu „Zorientuj sa v samospráve, ktorý je podporený z programu ACF – Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014;2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou“. Ministerstvo vnútra SR a Rada Európy zapojilo ZOMOS ako expertnú organizáciu do projektu „Poskytovanie dobrej správy na Slovensku“. Rastúci trend mali aj prostriedky od darcov a z asigovanej dane. Nie všetky prostriedky sme dokázali vyčerpať a to aj pre nepriaznivú situáciu v súvislosti s pandémiou. Zároveň sme vyrovnali všetky dlhy z minulých období.

### Príjmy

- z členského v sume 1 715 €
- priame dary od členov a sympatizantov v sume 1 864€
- dary prostredníctvom [www.dobrákrajina.sk](http://www.dobrákrajina.sk) 4 431 €
- z 2 % zaplatených daní v sume 823 €
- Príjmy z grantu ACF 25 931 €
- Príjmy z grantu CoE 47 932 €
- Ostatné 624 €

Spolu 83 320 €

### Výdavky

- Zásoby 0 €
- služby v sume 23 197 €
- prevádzková réžia v sume 1 237 €
- mzdy, poistné a príspevky 14 561 €
- vratky krátkodobých pôžičiek v sume 300 €
- ostatné v sume 5 570 €

Spolu 44 865 €

### Daňové priznanie a účtovná závierka

Rozdiel medzi príjmami a výdavkami roku 2020 je 38 488 €. Časť týchto financií sú nezúčtované prostriedky z projektov, ktoré budú v roku 2021 vrátené ako nevyčerpané. OZ ZOMOS v roku 2020 nevykonávalo podnikateľskú činnosť a nemalo zdaňované príjmy.

# ZOMOS

Združenie občanov miest a obcí Slovenska

## Kontakty

### Predseda

Peter Uhlár [predseda@zomos.sk](mailto:predseda@zomos.sk)

### Správna rada

Vladimír Sloboda [vladimir.sloboda@zomos.sk](mailto:vladimir.sloboda@zomos.sk)

Ivan Rončák [ironcak@hotmail.com](mailto:ironcak@hotmail.com)

Lucia Vidanová [lucia.vidanova@gmail.com](mailto:lucia.vidanova@gmail.com)

Zoltán Zsidó [22.zsido@gmail.com](mailto:22.zsido@gmail.com)

Milena Veresová [tajomnik@zomos.sk](mailto:tajomnik@zomos.sk)

Revízor: Dušan Chrastina [chrastina.vrutky@gmail.com](mailto:chrastina.vrutky@gmail.com)

Tajomník: Milena Veresová [tajomnik@zomos.sk](mailto:tajomnik@zomos.sk)

Združenie občanov miest a obcí Slovenska

Hlavná 249, 951 06 Vinodol

IČO: 42 202 680

e; mail: [predseda@zomos.sk](mailto:predseda@zomos.sk)

Web: [www.zomos.sk](http://www.zomos.sk)